

Лѣтопись Екатеринославской Ученой Архивной комиссіи. Издається подъ редакціей товарища председателя комиссіи А. Симявскаго. Вып. восьмой. Стр. 333. Екатеринославъ, 1912. Ц. 1 руб.

В. А. Бѣдновъ. Документы, относящіеся къ исторіи Екатеринославской духовной семинаріи. Вып. I (до 1813 г.). Стр. 86. Екатеринославъ, 1912.

Обставини життя в провінції не сприяють науковій роботі. Не маючи ні наукових інституцій, ні добрих бібліотек та музеїв, ні сил та коштів, які зосередилися здебільшого в великих центрах, місцеві робітники не можуть розгорнути ширшої діяльності й мало не скрізь нидіють та марнуються серед загальної байдужості. А тим часом поле досліду лежить широке перед ними; досліджування місцевої старовини і новини—історії, природи, етнографії, економіки і т. н. і т. н.—це все могло б дати не тільки вдячні теми місцевим культурним силам, не тільки вивести їх з оспалості, а й зробити цінну вкладку в скарбницю загальної науки про рідний край, постачаючи цікавого матеріалу для неї. Не тільки організаторське, а й справді реальне значіння мають такі досліді, і можна тільки пожалкувати, що здебільшого вони перебувають у початковій стадії. З цього треба виключити роботу хіба Полтавської та Катеринославської архивних комісій. Тут, видимо, знайшлися люде, що своєю любовію до рідного краю та зацікавленням до його життя зуміли оживити ці архивні інституції і зібравши до них місцеві наукові сили, вкладають цеглину за цеглиною в будівлю рідної науки. „Трудовъ“ Полтавської комісії та „Лѣтописи“ Катеринославської не можна обминати, тому, хто цікавиться наукою про рідний край.

Нова книжка „Лѣтописи“ складена цікаво і різноманітно. Маємо тут праці з поля історії письменства (Н. Бикова—„Народная душа въ твореніяхъ Т. Г. Шевченка“, Д. Яворницького—„Запорожцы въ поэмѣ Т. Г. Шевченка“), історії (Д. Дорошенка—„Козацкія могили подъ Берестечкомъ“), етнографії (Я. Новицкаго—„Духовный міръ въ представленіи малорусскаго народа“, „Яковъ Павловичъ Новицкій и его труды по исторіи и этнографіи Екатеринославщины“), з місцевої старовини (В. Данилова—„Н. Д. Мизко—рецензентъ Екатеринославскаго театра

40-хъ г.г.^а, В. Бѣднова—„Къ характеристикѣ мѣстныхъ литературныхъ нравовъ“) і чимало всяких документів та матеріалів.

Серед останніх особливу увагу звертає на себе публікація В. Бѣднова—„Документи, относящієся къ исторіи Екатеринославской духовной семинаріи“, що вийшла, як зазначено, також і окремою одбиткою. Д. Бѣднову пощастило в архіві духовної консисторіі знайти той матеріал, про існування якого мені доводилось чувати од небіжчика Житецького, а саме відомости про шкільні роки життя Івана Котляревського. Правда, скупі це відомости, але вони мають ту вагу, що дають певні дати, які досі були невідомі біографам Котляревського. В списку катеринославських семинаристів за р. 1788, „школы Богословін“, читаємо: „Иванъ Котляревскій Полтавскаго уѣзда сынъ умершаго канцеляриста города Полтавы Петра Котляревскаго. (Отъ роду лѣтъ) 20. Понятенъ и успѣха благонадежнаго. (Вступилъ въ семинарію) 1780 года февраля 18 дня. (Поведенія) порядочнаго“ (стор. 207, окр. одбитки 33).

Як відомо Катеринославська семинарія переведена сюди з Полтави; до Катеринославу, очевидно, перейшов учитись і Котляревський. Разом з тим тепер можна напевне установити й роки вчення Котляревського: 1780—1788. Перебування Котляревського в Катеринославщині, повний ще тоді живих свідків недавнього минулого та традицій Запоріжжя може кинути нове світло на генезу знаменитої поеми про ватагу троянців з такими виразними рисами незабутого ще в ті часи Запоріжжя.